

Ιερατική Σύναξη στην Ιερά Μητρόπολη Νέας Σμύρνης με θέμα: «Η Εξομολόγηση των εφήβων»

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Νέας Σμύρνης](#)

Στην αίθουσα του Ιερού Ιδρυματικού Ναού του Αγίου Ανδρέου στη Νέα Σμύρνη, πραγματοποιήθηκε το απόγευμα της Πέμπτης 9 Νοεμβρίου 2023, η πρώτη [Ιερατική Σύναξη](#) των Κληρικών της [Ιεράς Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης](#). Ομιλητής ήταν ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης π. Αστέριος Χατζηνικολάου, Προϊστάμενος της Αδελφότητας Θεολόγων «Ο Σωτήρ», ο οποίος ανέπτυξε το θέμα: «Η [Εξομολόγηση](#) των εφήβων».

Την αρχική αυτή Σύναξη άνοιξε με την προσφώνησή του ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης κ. Συμεών, λέγοντας ότι η Εξομολόγηση είναι ένα από τα Μυστήρια της Εκκλησίας μας, στο οποίο προσέρχονται διαφορετικών κατηγοριών πιστοί, οι οποίοι, εκτός από τη συγχώρηση των αμαρτιών τους, έχουν

ανάγκη από πνευματική καθοδήγηση και απαντήσεις σε κρίσιμα ζητήματα της ζωής, τα οποία θέτει η εποχή μας.

Αν και με το μυστήριο της Μετανοίας -επισήμανε ο Σεβασμιώτατος- είχαμε ασχοληθεί παλαιότερα και με ζητήματα που αφορούσαν περισσότερο στη θεολογική - θεωρητική διάσταση του Μυστηρίου, και επειδή από τότε μέχρι σήμερα έχουν περάσει αρκετά χρόνια και όχι σπάνια καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε ειδικά προβλήματα, τα οποία προκύπτουν από τα τωρινά δεδομένα του κοινωνικού βίου, το φετινό Σεμινάριο θα περιλαμβάνει σύγχρονα προβλήματα, που παρουσιάζονται κατά τη διακονία του μυστηρίου της Μετανοίας. Ζητήματα, δηλαδή, που καλούμαστε να τα διαχειριστούμε ποιμαντικά με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, ανταποκρινόμενοι στον προβληματισμό και τα ερωτήματα που μας θέτουν στην Εξομολόγηση οι χριστιανοί μας.

Τον εισαγωγικό του λόγο ολοκλήρωσε ο Σεβασμιώτατος με την εξής ευχή: «Ευχόμαστε εκτενώς ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός να ευλογήσει και αυτή την προσπάθεια και να την αναδείξει επωφελή για όλους μας».

Στη συνέχεια ο Σεβασμιώτατος έδωσε τον λόγο στον π. Αστέριο για να αναπτύξει το θέμα «Η Εξομολόγηση των εφήβων». Ο π. Αστέριος άρχισε την ομιλία του με τη διαπίστωση πως αν η εξομολόγηση χρειάζεται πολλή προσοχή, πολύ φωτισμό

Θεού, η εξομολόγηση των εφήβων είναι ακόμη πιο δύσκολη, επειδή οι έφηβοι υφίστανται μια ραγδαία ψυχοσωματική αλλαγή. Η ομιλία διαρθρώθηκε σε τρεις ενότητες:

(α) *Γνωρίσματα της εφηβικής ηλικίας.* Τα παιδιά που μπαίνουν στην εφηβεία υφίστανται ραγδαία ψυχοσωματική αλλαγή. Αναπτύσσεται απότομα το σώμα, παρουσιάζονται έντονα τα χαρακτηριστικά του φύλου, πλουτίζεται ο ψυχικός κόσμος, οξύνεται η αντίληψη, ωριμάζει και βαθαίνει η κρίση, δυναμώνει το συναίσθημα, προβάλλεται το εγώ. Μια έκρηξη ζούν τα νέα παιδιά που περνούν αυτό το στάδιο της ζωής και ανακαλύπτουν έναν άλλο εαυτό. Πολλοί νέοι χάνουν τον έλεγχο σ' αυτή την ηλικία. Οι τρόποι τους, οι συμπεριφορές τους, τα λόγια τους, οι φωνές τους συχνά είναι όλα έντονα, απρόβλεπτα, ακραία. Μπορεί κάποτε να αδρανούν επί ώρες, να ονειροπολούν και να ταξιδεύουν σε κόσμους φανταστικούς. Άλλοτε πάλι δρουν με έντονους τρόπους, ενθουσιάζονται χωρίς ιδιαίτερο λόγο και πάλι χωρίς ιδιαίτερο λόγο χάνουν τη διάθεσή τους και απογοητεύονται. Πολλές φορές γελούν χωρίς αιτία, κλαίνε χωρίς να ξέρουν γιατί, αισθάνονται πως όλα τους φταίνε. Αντιδρούν βίαια στους γονείς και τους καθηγητές τους, δεν δέχονται αυθεντίες, όλους τους κρίνουν, είναι έτοιμοι να απορρίψουν τα πάντα. Λίγα είναι τα παιδιά που θα περάσουν αυτό το ορμητικό ποτάμι χωρίς δυσκολία, χωρίς απώλειες και έντονους εσωτερικούς κραδασμούς.

Είναι εντυπωσιακές οι παρομοιώσεις που χρησιμοποιεί ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος για να αποδώσει την αναστάτωση την οποία υφίστανται οι νέοι στην ηλικία αυτή. Παρομοιάζει τη νεότητα με φωτιά, με θάλασσα φουρτουνιασμένη που την ταραίζουν οι άνεμοι και σηκώνει άγρια κύματα. «Πυρά τίς ἐστὶν ἡ νεότης, καὶ πέλαγος κυμάτων γέμον καὶ πολλὰς ἔχον ἐπαναστάσεις» (PG 51, 323). Και σε άλλη περίπτωση, αλλάζοντας την εικόνα, θα πεί: «Καθάπερ τις ἵππος ἀδάμαστος, καθάπερ τι θηρίον ἀτίθασον, τοιοῦτόν ἐστὶν ἡ νεότης» (PG 62, 546). Σαν ένα άλογο που δεν μπορεί κανείς να το δαμάσει, σαν ένα θηρίο ατίθασο, αυτό είναι η νεότητα!

Η τάση που παρουσιάζεται πολύ δυνατή στην ηλικία αυτή για αυτονόμηση, για ελευθερία και ανεξαρτησία, οι έντονες εσωτερικές παρορμήσεις, η έλξη προς το άλλο φύλο, οι προκλήσεις του αμαρτωλού κόσμου, οι επιβουλές των πονηρών δαιμόνων, όλα αυτά που από μέσα και απ' έξω πολεμούν, προκαλούν σύγχυση στη σκέψη, ταραίζουν την ψυχή, θέτουν όλο τον άνθρωπο, τον νέο άνθρωπο, σε μεγάλη δοκιμασία, σε πρωτόγνωρη ταλαιπωρία. Εφηβεία, η εκρηκτική ηλικία!

(β) Πως ο πνευματικός οφείλει να προσεγγίζει τα παιδιά. Ο πνευματικός οφείλει να αισθάνεται το μεγαλείο της διακονίας των ψυχών και ιδιαιτέρως των εφηβικών ψυχών. Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος την ονομάζει «τέχνη τεχνών και επιστήμη επιστημών» «το άγειν άνθρωπον»: «τέχνη τεχνῶν καί ἐπιστήμη ἐπιστημῶν» «τό ἄγειν ἄνθρωπον»: «Τῷ ὄντι γάρ αὕτη μοι φαίνεται τέχνη εἶναι τεχνῶν καί ἐπιστήμη ἐπιστημῶν, ἄνθρωπον ἄγειν τό πολυτροπότατον ζῶον καί ποικιλότατον».

Αυτό γίνεται λόγω της ψυχής την οποία διακονεί ο πνευματικός. Πάλι γράφει ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος: «Περί ψυχὴν ἢ σπουδὴν, τὴν ἐκ Θεοῦ καὶ θεῖαν καὶ τῆς ἄνωθεν εὐγενείας μετέχουσαν καὶ πρὸς ἐκείνην ἐπείγομένην» (PG 35, 425). Ὁ ἄνθρωπος εἶναι δημιουργημένος «καθ' ὁμοίωσιν» Θεοῦ. Μάλιστα, δίνει εὐστοχα μία ανατομία της ἀνθρώπινης φύσης καὶ με σοφές υποδείξεις με ιδιαίτερα γνωρίσματα καὶ ἀνάλογη μεταχείριση: «Ὡσπερ τοῖς σώμασιν οὐ τὴν αὐτὴν φαρμακείαν τε καὶ τροφήν προσφέρονται, ἄλλοι δὲ ἄλλην ἢ εὐεκτοῦντες ἢ κάμνοντες, οὕτω καὶ τὰς ψυχὰς λόγῳ καὶ ἀγωγῇ θεραπεύονται... τοὺς μὲν ἄγει λόγος, οἱ δὲ ρυθμίζονται παραδείγματι· οἱ μὲν δέονται κέντρων, οἱ δὲ χαλινού· οἱ μὲν γάρ εἰσὶ νωθρεῖς καὶ δυσκίνητοι πρὸς τό καλόν, οὓς τῇ πληγῇ τοῦ λόγου διεγερτέον· οἱ δὲ θερμότεροι τοῦ μετρίου τῷ πνεύματι καὶ δυσκάθεκτοι ταῖς ὁρμαῖς... τοὺς μὲν ἔπαινος ὥνησεν, τοὺς δὲ ψόγος... τοὺς μὲν παράκλησις κατορθοῖ, τοὺς δὲ ἐπιτίμησις· καὶ αὕτη τοὺς μὲν ἐν τῷ κοινῷ διαλεγχομένους,

τούς δέ κρύβδην νουθετουμένους» (PG 35, 437). Δηλαδή, όπως όμοια φάρμακα και τροφές δεν δίδονται σ' όλους τους ανθρώπους, αλλά κάποια διαφοροποίηση γίνεται σύμφωνα με την κατάσταση της υγείας τους ή της ασθενείας τους, έτσι και οι ψυχές διδάσκονται με διαφορετικές μεθόδους και οδηγίες... μερικοί κατευθύνονται με τον λόγο, άλλοι παιδαγωγούνται με το παράδειγμα· μερικοί χρειάζονται ώθηση, άλλοι χαλινό... μερικοί είναι βαρείς και δύσκολοι να κινηθούν για το καλό και πρέπει να ενεργοποιηθούν με το σκληρό λόγο. Άλλοι είναι υπερβολικά ευέξαπτοι και είναι δύσκολο, ν' αναχαιτήσεις τις πρωτόγονες αντιδράσεις τους... μερικοί ωφελούνται με τον έπαινο, άλλοι με τον φόβο... μερικοί συνετίζονται με την προτροπή, άλλοι με την επίπληξη· μερικοί διορθώνονται με δημόσιο έλεγχο, άλλοι με ιδιαίτερες συστάσεις.

Ο πνευματικός οφείλει να κάνει και «στραβά μάτια» ή να παραβλέπει κατάστάσεις κατά περίπτωση προς το συμφέρον του εφήβου: «Τῶν μὲν πάντα τηρεῖν ἐπιμελῶς ἀναγκαῖον μέχρι καὶ τῶν μικροτάτων, ὅσους τό οἶσθαι λανθάνειν (ἐπειδὴ τοῦτο τεχνάζουσιν) ὡς σοφωτέρους ἐφύσησε· τῶν δ' ἔστιν ἅ καὶ παρορᾷν ἄμεινον, ὥστε ὁρῶντας μὴ ὁρᾷν, καὶ ἀκούοντας μὴ ἀκούειν, κατὰ τὴν παροιμίαν, ἵνα μὴ πρὸς ἀπόνοιαν αὐτοὺς ἐρεθίζωμεν, τῷ φιλοπόνῳ τῶν ἐλέγχων καταβαπτίζοντες, καὶ τέλος πρὸς πάντα ποιήσωμεν τολμηροὺς, τό τῆς πειθοῦς φάρμακον τὴν αἰδῶ διαλύσαντες» (Ἀπολογητικός τῆς εἰς τόν Πόντον φυγῆς, παρ. 32). Και σε άλλο σημείο ο ίδιος πατέρας γράφει: «Τό δέ τῆς διδασκαλίας φιλόπονον; τό δέ ποικίλον τῆς θεραπείας; ἡ φιlanθρωπία δέ; τό δέ αὐστηρόν πάλιν; ἡ δέ ἐξ ἀμφοτέρων μίξις καὶ κρᾶσις; ὡς μήτε τῇ χρηστότητι μαλακίζειν, μήτε τραχύνειν τῇ χαλεπότητι. Νομοθετεῖ δούλοις καὶ δεσπόταις, ἄρχουσι καὶ ἀρχομένοις, ἀνδράσι καὶ γυναιξί, γονεῦσι καὶ τέκνοις, γάμῳ καὶ ἀγαμίᾳ, ἐγκρατεῖα καὶ τρυφῇ, σοφίᾳ καὶ ἀμαθείᾳ, περιτομῇ καὶ ἀκροβυστίᾳ, Χριστῷ καὶ κόσμῳ, σαρκί καὶ πνεύματι» (παρ. 54). Ο πνευματικός οφείλει να κατανοεί τις ιδιαιτερότητες της ηλικίας και τις ιδιαιτερότητες της εποχής. Παράλληλα να μην κάμπτεται από τη μικρή απόδοση που φαίνεται να έχουν οι προσπάθειές του. Τελικός σκοπός του πνευματικού: «Τό προκείμενον πτερῶσαι ψυχὴν, ἀρπᾶσαι κόσμου, καὶ δοῦναι Θεῷ»!

(γ) Πως οι έφηβοι βλέπουν τον πνευματικό. Ο νέος μπορεί να μην έχει στοιχειώδη γνώση του μυστηρίου, και εμεῖς οφείλουμε να του εξηγήσουμε. Στο εξομολογήτηριο δύο πράγματα χρειάζεται να υπάρχουν: Το Ευαγγέλιο και ο Εσταυρωμένος. Το ένα βάσει του οποίου οφείλουμε να ζούμε και ο Εσταυρωμένος που αἶρει και συγχωρεῖ τις αμαρτίες μας. Ο νέος πρέπει να έχει εμπιστοσύνη στον πνευματικό του, ο οποίος οφείλει να είναι όχι μόνο γιατρός αλλά και πατέρας. Την πατρικότητα οφείλει ο πνευματικός να την ακτινοβολεῖ κατά τη διεξαγωγή του μυστηρίου. Να φανερώνει το ενδιαφέρον του για τους νέους, να καταλαβαίνει τις δυσκολίες τους. Αν είναι ανάγκη, μπορεί να ρωτήσει και μερικά πράγματα, με

πολλή προσοχή και διάκριση σε κάθε περίπτωση. Τέλος, πρέπει ο πνευματικός να εμπνέει την ανάγκη της βαθιάς μετανοίας, όχι μόνο της εξαγορεύσεως των αμαρτημάτων.

Ο ομιλητής ολοκλήρωσε τον λόγο του με τα λόγια του ιερού Χρυσοστόμου: «Τί γάρ ἴσον τοῦ ῥυθμῆσαι ψυχὴν καὶ διαπλάσαι νέου διάνοιαν». Ας εργαζόμαστε αυτό το έργο με βαθιά συναίσθηση του ύψους της αποστολής μας, με χαρά και αφοσίωση, με επίκληση θερμῆ του φωτισμοῦ του Θεοῦ και με πολλή αγάπη προς τα δεινῶς χειμαζόμενα παιδιά της αλλοπρόσαλλης εποχῆς μας.

Στο τέλος της Ιερατικής Σύναξης ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης κ. Συμεών ευχαρίστησε τον ομιλητή και ακολούθησε συζήτηση. Αναχωρώντας από τη Σύναξη, καθένας ἔλαβε από τον Σεβασμιώτατο ως ευλογία το βιβλίο του π. Δημητρίου Ζαρίφη της Ιεράς Μητροπόλεως Δημητριάδος, με τίτλο: «Περικοπές από την Αγία Γραφή με πνευματικές προεκτάσεις που φανερώνουν τη θεότητα του Χριστοῦ και του Αγίου Πνεύματος ως απάντηση σε όσους την αρνούνται» (Αλμυρός 2023), καθώς και του π. Σεβαστιανού Τοπάλη, με τίτλο: «Ἰδού βαδίζω...», που αναφέρεται στη θεία Μετάληψη (Αμύνταιο 2023).